

1868-02-19

Afsender

J. C. Jacobsen

Modtager

Carl Jacobsen

Type:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

København

Modtagersted:

München

Arkivplacering:

Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:

Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi, selskabsliv

Dokumentindhold

J. C. Jacobsen skriver om gæring og om Louis Pasteurs forsøg. Endvidere fortæller han om et middags selskab på Carlsberg med deltagelse af bl.a. H. C. Andersen.

Transskription

d. 19 Febr 1868.

Kjære Carl!

I den sidste Tid har jeg været saa stærkt beskjæftiget med Rigsdagsvirksomhed, at jeg ikke har kunnet skrive Dig til før nu og jeg har af samme Grund heller ikke havt Tid til at anstille Forsøg eller gjøre specielle Observationer over Gjæringen, hvortil jeg dog har faaet en fornyet Impuls ved et interessant lille Skrift af Professor Fenger "om det Virksomme ved Gjæringen og visse Arter af Sygdoms-smitte".- Ved Udarbeidelsen af dette Skrift har han bl. A. benyttet Pasteur's Bog, "sur le Vin", som han laante af mig og hvorom jeg meddelte ham adskillige Oplysninger af min egen Erfaring, men han meddeler tillige deri en heel Deel meget vigtige lagttagelser af Pasteur og Andre, som jeg har stor Lyst til at gjentage og prøve, thi der er endnu Meget i Gjæringsphænomenerne, der er uklart og trænger til fortsat, omhyggelig lagttagelse.

De Forsøg, jeg har gjort og endnu fortsætter med en constant Temperatur i Gjæringskarrene under hele Hovedgjæringen have vel givet en meget smuk og rolig Gjæring med en langsomt fremadskridende Attenuation og en smuk, fast Gjær, men Klaringen i Prøveglassene

har været langsommere end i de andre Kar, hvor Temperaturen paa det livligste Punct stiger til 8 à 9 grader R.- Ved at undersøge det færdige Øl i Karrene med constant Temperatur, under det store Mikroskop viser det sig imidlertid, at den langsomme Klaring ikke hidrører

fra svømmende Gjærceller, men fra de af Urten udskilte smaae Partikler af Humleharpix og uopløst Glutin (?). Hvad der er Grunden til at disse Partikler holde sig længere svømmende, naar Temperaturen er constant 7 grader R end naar den faaer Lov til i nogen Tid at stige til 8 à 9 R, kan jeg endnu ikke sige.- Jeg er tilbøielig til at troe, at disse Partikler i sidstnævnte Tilfælde løftes op med Skummet ved den

livligere Udvikling af Kulsyrebobler, men dette er kun

en Gisning.- En anden Erfaring, som jeg ogsaa tidligere har gjort, men i Vinter atter har faaet bekræftet, er, at det ikke er hensigtsmæssigt (hvor man koger Mæskning) at give Eftergydning med Dreiekorset efter Habichs Raad ovenpaa Urtspeilet i Mæskekarret, uden at omarbeide det øverste Lag af den faste Mæskning.- Da mit Malt i Aar er stærkere Maltet end tidligere og da Knusningen paa Kolb's Valseværk næsten intet Meel giver og holder Skallerne temmelig hele, ligger Masken meget let i Karret og er saa porøs, at jeg ansaae det for sandsynligt, at Eftergydningen vilde sive ned ganske ligeligt overalt og udvaske Masken jævnt. Men det viste sig dog at det fine Lag "Oberteig" var saa tæt, at Eftergydningen maatte søge sin Vei ned langs Karrets Sider og paa enkelte Puncter i Midten, og saaledes ikke kunde udvaske Masken tilgavns. Der var underetiden et Tab af 1 à 1½ % i Urtens

Styrke og jeg er derfor nu definitivt vendt tilbage til min tidligere Methode, at lade den første Urt løbe af, indtil Masken er tør i 4" Dybde og derpaa at omstikke dette Tørre Lag, saa at Oberteigen bliver spredt før Eftergydningen løber over. ---

Det glæder mig meget, at Du i den unge Sedlmayr har fundet en behagelig Kollega, hvilket jo vil bidrage til at Opholdet i München bliver ikke alene behageligt, men tillige lærerigt, da Du igjennem Sønnen vil kunne blive deelagtiggjort i Faderens rige Erfaring og udmærkede Indsigt. Hvad vilde jeg ikke give til, at jeg havde en saadan Kollega i Nærheden, med hvem jeg kunde discutere de Spørgsmaal, der ligge mig paa Hjerte.- Glem ikke at sende mig Oplysning om Glaspladerne til Gjæringskar, samt om den mechaniske Kølle i Augsburg. Har den unge Sedlmayr lært ordentlig Chemie ? Er han en dygtig Analytiker ? Har han gaaet [på langs] Bruger Sedlmayr ikke udelukkende Tyroler Beeg?

hos Kaiser eller Liebig ? Kan han introducere Dig for Nogen af dem ? Selvom Du ikke kunde have nogen øieblikkelig Gavn deraf, vil det være Dig til en, maaskee vigtig, Anbefaling i England at Du kjender Liebig.- Et Ord af ham kan maaskee skaffe dig Adgang paa Steder, hvor det ellers ikke var muligt.- Spørg Sedlmayr om de bedste Skrifter over det engelske Bryggeri. Foruden adskillige ældre Skrifter kjender jeg kun af yngre: Tizard' "On Brewing" og samme Forfatters "The Rationale of Malting".- Noget derom findes jo ogsaa hos Lacambre.---

Det fornøiede mig at see, at Du havde havt Leilighed til at deltage i et Bal og moret dig godt.- Skjøndt jeg neppe kan troe, at den Compliment, Du fik for dit gode Tydsk, var velfortjent, maa jeg dog antage, at Du ikke føler Dig generet af Sproget, da Du ellers næppe kunde more Dig

Vi havde i Søndags stort Selskab hos os, hvor H. C. Andersen og Gotfred Rode og hans Kone vare tilstede for første Gang. Jeg havde naturligviis Fru Margarethe til Borddame og fandt hende høist indtagende, hvori alle vore Venner ogsaa vare enige. Hun spurgte meget venligt til Dig og bad mig udtrykkeligt at bringe Dig hendes Hilsen.- Hun besidder ikke Faderens Livlighed og Vittighed, men hun besidder en sjælden Dannelses, som ikke sidder paa Overfladen og som hun ikke gjør sig mindste Umage for at bære tilskue.- Hun udtaler sine Tanker simpelt og naturligt med sine egne Ord og hendes Bemærkninger ere træffende og friske og ikke lærte Phraser. Det glædede mig meget, at faae Vished om, at baade hun og hendes Mand gjerne ville besøge os oftere, thi de ere en værdifuld Aquisition for vor Kreds.- Andersen syntes ogsaa at være særdeles tiltalt

baade af Huset og Selskabet og udbad sig at maatte komme her oftere, hvilket naturligviis naadigst blev ham bevilget.

Tak fordi Du sendte mig Brevet fra Mde Bourgeois, som bragte mig ud af min tvivelraadige Vaklen.- Endskjøndt jeg ikke nærer Tvivl om, at jeg vil komme til at betale den Sum, hvorfor jeg stiller Garantie og uagtet jeg nu ikke har Raad til at rutte med slige Summer, vil jeg dog ikke undlade at gjøre hvad jeg formaaer for at holde den hæderlige Bourgeois oppe, og jeg har derfor gjort de fornødne Skridt til at skaffe ham den ønskede Garantie for 5000 francs. Da mit Navn ikke gjælder Noget hos Koenigswater, har jeg bedt Vexeler Hansen om at skrive til Banquieren derom og saasart vi faae hans Svar- en af de første Dage - skal jeg skrive til B og meddele ham det Fornødne.- Gid det saa maa hjælpe ham ! Jeg kan ikke forstaae, at en Mand,

hvem alle de Bryggere, jeg talte med, satte Priis paa og holdt af, ikke kan blive hjulpen i sit Fædreland af den Kreds, hvor han er kjendt; men maaskee er han tidligere bleven hjulpen af dem ?

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Læg Mærke til hvad der falder i den gl Sedlmayrs Smag, thi jeg kunde have Lyst til at give ham et Tegn paa min Paaskjønnelse og Erkjendtlighed, baade for den Lærdom jeg har modtaget og for den han nu lader Dig høste, men jeg veed ikke hvad jeg skulde vælge: et Arbeide i Porcelain; et Stk Meubel, f.Ex en Stol, med udskaaet Træarbeide, en Udgave af Thorvaldsens Værker, osv.- Siig mig ved Leilighed din Mening derom.- Bring ham min venskabelige Hilsen og hils ogsaa den fortræffelige Hatt fra mig.--

Lev vel!
din Jacobsen

19/2
68

(a)

19 Febr 1868.

C.M.

Kjære Carl!

I den sidste Tid har jeg været saa stærkt
beskæftiget med Rigsdagsmødet, at jeg ikke
har kunnet skrive dig et Par Linier og jeg har
af samme Grund følt det saa lidt at
austille Tanker eller gjøre specielle Observationer,
hans eller Gjæring, saaledes jeg dog har
faaet en smule Tid til at udsende den
lille Skrift af Professor Tenges "om de
Nærhørens og Gjæringens og andre
af Rigsdagsmødet". - Med Udsendelsen
af dette Skrift har jeg et. A. bejlydt Pastors
Bog, "et de Die", som har været af stor
og saadan jeg undvæle som adskillige
Læsninger af min egen Forfættelse, som har
undvælede lillige der er det det meget
migtige Tidspunkt af Pastor og Andre,
som jeg har saa lyst til at gjentage og
gjæve, thi det er en rigtig Bog i Gjæring
og saadan, det er ikke blot af den Art
saaledes, som jeg har lyst til.

De Saafag, jeg for gjaat af enden fastholdt,
med en constant Temperatur; Gjæringens
ændre Jule fandt gjæringen fandt med givet en
meget fin og rolig Gjæring med en langsomt
fæmletrænde Altkoncentration af en fin, fast
Gjær, men klarere; fremgaaende for
naar langsomt med i de andre Læs, som
Temperaturer for det hvide finst flyde til
8 à 9° R. - Det at undersøge det faste
Læs: Læggen med constant Temperatur,
indes ^{St. Juan Nystal} viser at sig iindholdt, at den langsomme
klarere, ellers tidligere for fremmede Gjærtilde,
men for de af Næsten indhille fæmletrænde
af Juleafgjæring og meget Gledet (?). Ind
de er Gænder til at disse fastholdt fæmle
sig langsom fremmede, men Temperaturer
er constant 7° R med naar den fæmle Læs
til i nogen Tid at fæmle til 8 à 9° R, den
jeg endnu ellers fæmle. - Jeg er tilbøjelig til at
sætte, at disse fastholdt i fæmletrænde fæmle
læst og med fremmed med den hvide Læs,
indes af dultigskobler, men ellers er den

en Gibeing. - for anden forfaring, som
jeg ogsaa tidligere har gjort, men i Minder
altsu for faact betragtet, so, at det ikke er
sundest maadigt (som man siger Mestning) at
give Skriggduing med Doverskudet efter Habschs
Loud amuepas Natfysilet: Mesttaant,
uden at anerkende det anerkende Lag af den
saeste Mestning. - Da mit Malt i den er
forstent maalt med tidligere og da Tumbings
ga Holke Mestmaand maaten indet Mest
gives og Jaldes Mestmaand saemmelig Jald,
sagde Mestmaand meget bet: Saamt og er
jaa gaaet, at jeg anlaan det for saemmelig,
at Skriggduingens milde figne med gaaet
ligelet anerkende og indmaate Mestmaand
Men det vilde sig dog at det fine Lag "Oskering"
maa saa bet, at Skriggduingens maatte figne
fine Mest med lauge Saamt Tidens og gaa
anerkende figne: Mestmaand, og figne det
Loud indmaate Mestmaand tilgaant. der naar
inderkende at det af 1. a 1870: Mestmaand

Skjætte og jeg er derfor en Deficient medt
tilbage til min bedragede Matrose, at lade
den gamle det lade af, indtil Matrosen er
kud i 4" Dybde og Dragen at amfille de
Løse Løse, saa at Obersteigen bliver færd,
saa Skrogdragen lader anes. —

Et glæde mig meget, at du i den nye
Sedlmagt har fundt en befagelig Tøllage,
sættet jo mit bidrag til at Ophælt i
München bliver ikke alene befagligt, men
sællede kærnet, da du i jernens Tælle
mit Tælle bliver delagtig i Tælle
nige Caserier og indvænter Tælle. Saa
milde jeg ikke gaa til, at jeg fandt en færd
Tøllage i Tælle, med saa jeg Tælle,
de indene de Tællemaal, der ligger mig
paa Sjæle. — Glæde ikke at finde mig Op-
lydning om Glæde glæde til Tælle Tælle
sant om den uerskede Tælle i Tælle.
Saa den nye Sedlmagt lader endelig Tælle
for saa en Tælle Tælle. Saa saa gant

Kongen Sedlmagt ikke udfaldt Tælle Tælle

II ^{19/2 69} (b.)
for Kaiser eller Liebig? Kan Jan icko
dunna dig for Hagan of den? - ~~Men~~
du taler om du icko kunde Jan waga ära,
klibbelij Janu draaf, mit dt man dig be
en, waa den miglig, Anbefaling: England
at du kunde Liebig. - Et Ord of Jan
dan waa den sassa dig Argang von Peter,
Jan at allert icko man wuoligt. - Gang
Teddman om du bedde Koffen om at angelle
Leryjuri. Lantten adskillij alden Koffen
kunde dig kin af igom: Tizardi "On
Breuing" of Janu Soffallert "The Rationale
of Malting". - Nagel, de waa funder jo agfas
for Lacambre.

Det fann ända mig at Jan, at du hade
Janu Lirleij for lit at drallaga: at lal
ag waa den dig gade. - Kunde dig waga
han lura, at den Lantmanen, du fole for
at gade Ejde, was nalfantjent, waa jo den
antaga, at du icko fole dig gowert of gwaft,
da du allert waga kunde waa den.

Hi Jænde: Dandagt stant Paulule Jæns
as, Joan H. C. Andersen og Gotfred Rude
og Jæns Læse mæns tilskude fæu fæstæ Gang.
Jæns Jænde uatindelig mæns Jæns Margarethe,
hi beordæns og fænt Jænde Jæst indta,
gænde, Jæns alle mæns Næms og fæu mæns
mæns. Jæns fæungta mæns mæns til
Jæns og bead mæns indtæns til at beoing
Jæns Jænde Jæstæ. - Jæns beordæns
ihl Jæns indtæns og Jæns Jæns, mæns
Jæns beordæns mæns Jæns Jæns, Jæns ihl
Jæns Jæns og Jæns Jæns og Jæns Jæns ihl Jæns
Jæns mæns Jæns fæu at beas tilskud. -
Jæns indtæns Jæns Jæns Jæns og mæns til
mæns Jæns og Jæns Jæns Jæns Jæns
mæns beordæns og Jæns og ihl beordæns Jæns.
Jæns glæde mæns mæns, at fæns beordæns
mæns, at bead Jæns og Jæns Jæns Jæns
mæns beordæns at beordæns, hi de mæns mæns
mæns Jæns Jæns fæu mæns Jæns. -
Andersen Jæns og fæu at mæns Jæns tilskud

haardt af Juletid og Ophævel og i det
sig at maatte Lænnen Læs offtaan, smilth
naturligvis naadigt blev Læs beredte

Det fandt du fælt mig beredt for
M^{rs}. Bourgeois, som loyde mig ud af
min kintwaadige Nallem. - fuldgænt
jeg ikke næsten Eniml am, at jeg vil Lænnen
dit at betale den Tuen, ja ogsaa jeg steller
Garantien og maatte jeg nu ikke Læs haad
dit at møde med H^{rs}. Quinard, vil jeg
dog ikke iindlade at gjære med jeg fornaars
fæs at fælde den fæderlige Bourgeois app^r.
og jeg Læs derfor gjænt de færunder. H^{rs}.
dit at fæffe Læs den auct^r. Garantien -
da mit Namn ikke gjældes Hægt for
Kæmperarbet, Læs jeg bedt Hægtens Hægt
am at smine dit Cautionens Naam og saa
fæart mi faa Læs Naam - en af de fæder
dage - skal jeg smine dit B. og maatte
Læs dit Lærunder. - Gid det saa man fæffe
Læs! - Jeg Læs ikke fært, at en Naam,

Spaar alle de Pengene, jeg kalder med,
fattu pindt paa og faldt af, ista den blinde
Spilten i det Landland af den Tadt,
paa, saa se hinde, men man kan se saa
bedstgaae kkeaan Spilten af den.

Lag Maaten dit Spad det faldet:
den og det Magre Pua, ista jeg kunde
saa Ligt dit at gemt saa et Cypa paa
min paa Maaten og faldt til, bade
saa den Landen jeg saa uataget og saa
den, saa min bade mig faldt, men jeg
naa ista Spad jeg faldt malge: et
Arbeide: faldt til; et af Maaten af de
en Skal, med indhaant Taaarbeide, en
Liggen af Thorvaldsen Maaten, af. -
Dag mig med Ligt dit den Maaten
Maaten. - Ligt saa min uataget
faldt og faldt og saa den faldt til Maaten
faldt mig - Ligt mal.
Din Jacobsen